midt
regionmidtjylland

DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN 2008 FOR REGION MIDTJYLLAND

Del I:
VISION

”I 2030 er
interna
samm

Den regionale udviklingsplan består af fire dele:

I VISION – beskriver den overordnede vision for udviklingen i regionen samt delvisioner på de enkelte indsatsområder. Derudover beskrives de væsentligste udfordringer i forhold til udgangspunktet samt nogle af de vigtigste skridt på vejen for at nå den ønskede udvikling.

II REDEGØRELSE – beskriver regionsrådets strategi og anbefalinger, der kan fremme den ønskede udvikling.

III ANALYSER – analyser af regionale og lokale vilkår for udvikling, fx analyser af det midtjyske arbejdsmarked, uddannelsessituationen og trafikal tilgængelighed.

IV BILAG – vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi, Anna Amalia-projektet, idékatalog, partnerskabsaftalen med regeringen, infrastrukturindspil, lokal Agenda 21, råstofplanen o. lign., som arbejdet med Den regionale udviklingsplan bygger på.

) er Region Midtjylland en rnational vækstregion i et nmenhængende Danmark"

INDHOLDSFORTEG

VIS

Titel: Forslag til "Den regionale udviklingsplan 2008 for Region Midtjlland"
Del I: Vision

Copyright: Region Midtjylland
Publikationen kan citeres med kildeangivelse.

Udgiver: Region Midtjylland
Regional Udvikling
Skottenborg 26
DK- 8800 Viborg
Tlf. 8728 5000
e-mail: regional-udvikling@ru.rm.dk
www.regionmidtjylland.dk

Bestilling: Kan rekvireres ved henvendelse til
Iben Ewert: iben.ewert@ru.rm.dk
eller downloades fra www.regionmidtjylland.dk

Layout: Tilsted Com
Tryk: V-Print
Oplag: 2.300
ISBN nr.: 978-87-986925-4-6
Udgivelse: Januar 2008

VISIONEN EGNELSE

1. Forord 7

2. Bærende samarbejdsprincipper 8

3. Vision 10

4. Indsatsområder 15

4.1. Erhvervsudvikling og turisme 17

4.2. Arbejdskraft og beskæftigelse 21

4.3. Uddannelse 25

4.4. Sundhed 29

4.5. Kultur 33

4.6. Natur og miljø 37

4.7. Energi 41

4.8. Infrastruktur 45

4.9. Kollektiv trafik 49

FO

FORORD 1

Denne regionale udviklingsplan er første generation af en ny plantype. Den er et helt nyt instrument, der inviterer til dialog – ikke mindst mellem region og kommuner. Gennem dialogen fastlægger vi sammen en vision for den ønskede udvikling for hele regionen og skaber fælles identitet og sammenhængskraft.

Den regionale udviklingsplan er blevet til i en løbende dialog med kommunerne. Vækstforum for Region Midtjylland, der har repræsentanter fra erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, organisationer og Region Midtjylland, har bidraget til Den regionale udviklingsplan gennem vækstforums strategi for erhvervsudviklingen. Denne strategi udgør sammen med beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi og Agenda 21-strategien en del af grundlaget for Den regionale udviklingsplan.

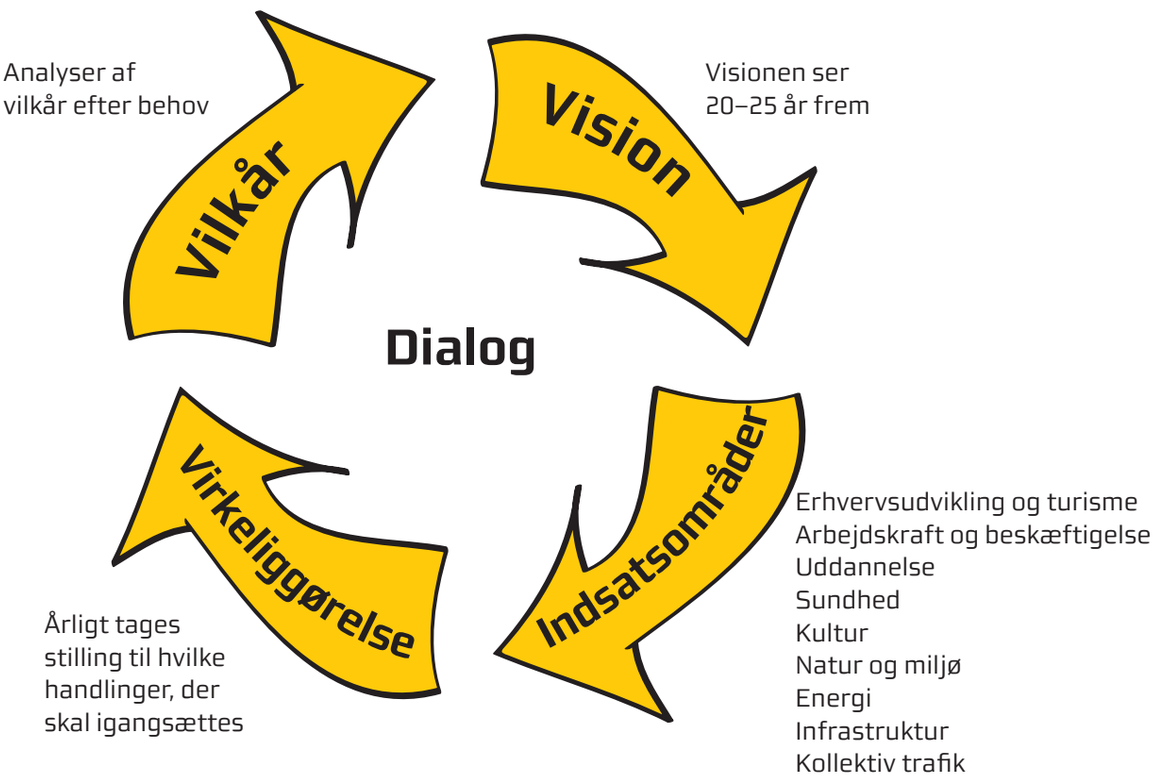
I foråret 2007 inviterede 24 Anna Amaliaer regionens borgere til te for at drøfte visionerne for regionens udvikling. Anna Amalierne afholdt 130 tesaloner for mere end 2500 borgere, der sammen med 6000 besøgende på hjemmesiden alle har bidraget til visionen og er kommet med forslag til handlinger, der kan bidrage til det gode liv i regionen.

Regional udvikling handler om at få det bedste ud af de gode forudsætninger, vi har i regionen. Det er samlet i den overordnede vision: "I 2030 er Region Midtjylland en international vækstregion i et sammenhængende Danmark"

Realiseringen af visionen forudsætter, at alle regionens mange aktører bidrager med det, de kan. Gør vi det, kan vi sammen sætte emner på den nationale og den internationale dagsorden og om nogle år se resultaterne af den fælles indsats.

Regionsrådsformand
Bent Hansen

BÆR
SAMARB
PRINC

ERENDE RBEJDS- NCIPPER 2

Den regionale udvikling har sin styrke, hvor kommuner og region i fællesskab formår at arbejde langsigtet og helhedsorienteret efter en fælles vision.

Derfor skal Den regionale udviklingsplan ses i sammenhæng med kommuneplanstrategierne og varetage hele regionens interesser regionalt, nationalt og internationalt på udvalgte områder.

Kommuner og region har fastlagt to overordnede principper for samarbejde for at sikre, at visionen omsættes til konkrete strategiske indsatsområder og at disse virkeliggøres.

Det første princip er, at Den regionale udviklingsplan udnytter de styrkepositioner, der er i regionen.

Det andet princip er, at Den regionale udviklingsplan fokuserer på de forskellige vilkår, der er for udviklingen i de enkelte egne af regionen.

De øvrige principper, der skal kendetegne samarbejdet med kommunerne om Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region, er:

Vi vil sikre kvalitet i udforskning og udvikling af potentialer med udsyn og bæredygtighed som de grundlæggende værdier.

Vi vil arbejde åbent, inviterende og med initiativ.

Vi vil i et målrettet strategisk samarbejde sikre koordination, helhedstænkning, netværk og dialog på tværs af administrative og geografiske grænser.

Vi vil udnytte og synliggøre synergier geografisk og tematisk.

Vi vil i fællesskab bruge vores direkte og indirekte indflydelse til at påvirke forhold, der har betydning for den midtjyske region.

Vi vil forpligte hinanden til at gøre opmærksom på, når initiativer fraviger fællesskabets vision.

VIS

I 2030 er Region M
jylland en internat
vækstregio
sammenhæn
Da

VISION 3
n Midt-
ational
gion i et
ængende
Danmark

Vækst i den midtjyske region sker på et bæredygtigt grundlag for at opnå optimale vilkår for mennesker og miljø. Bæredygtig udvikling er således et overordnet princip for udviklingen i regionen.

Internationalt udsyn

Som international vækstregion arbejder Region Midtjylland strategisk og med et globalt udsyn.

Globalt udsyn er en ressource til fortsat udvikling. Det gælder regionens levevilkår for borgerne, nye udviklingsmuligheder for erhvervslivet og styrkelse af forsknings- og uddannelsesinstitutioner.

I det perspektiv er relationerne til nabolandene Sverige, Norge, Storbritannien og Tyskland vigtige.

Den midtjyske region skal med udgangspunkt i sine styrkepositioner gå foran og lade sig inspirere af erfaringer fra andre dele af verden.

Fokus på regionens styrkepositioner skal skabe flere attraktive og fremtidsorienterede arbejdspladser og etablere nye kompetencecentre. Herigennem skabes grobund for nye uddannelser og for at tiltrække nye kompetencer til regionen.

Et sammenhængende Danmark

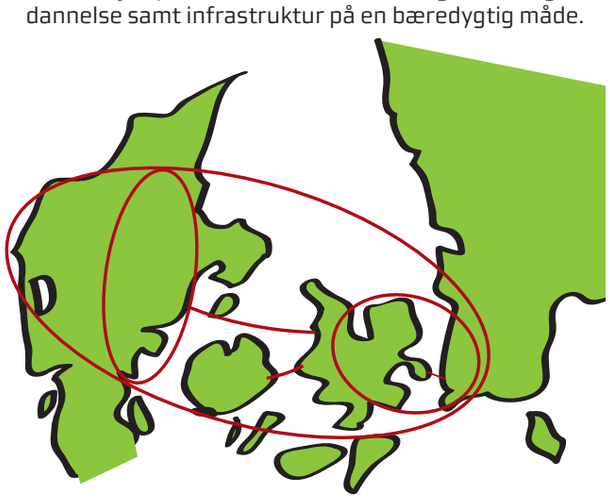
Den regionale udviklingsplan skal med afsæt i bl.a. vækstforums vision om en international vækstregion understøtte hele regionens rolle i et sammenhængende Danmark.

Det østjyske bybånd og Øresundsregionen er Danmarks to vækstcentre. De er i landsplanredegørelsen adskilte og opfattes som to selvstændige centre. Om 25 år er det stadig disse to områder, der har de bedste forudsætninger for at tiltrække arbejdspladser, arbejdskraft, viden mv. og skabe vækst.

Regionsrådets vision indebærer en ambition om at binde et udvidet østjysk bybånd og Øresundsregionen sammen til ét vækstcenter i Danmark. Dermed skabes bedre muligheder og rum til at udfolde det samlede potentiale. Det udvidede østjyske bybånd rækker fra Ålborg i nord til Kolding i syd og fra Viborg i vest til Århus i øst. Det forventes således, at de faktorer, der har medvirket til dannelse af et østjysk bybånd - herunder infrastrukturen, ad åre bevirker, at bybåndet er udvidet til også at omfatte andre byer.

Det betyder eksempelvis, at kommuner og region arbejder for, at vækstkorridoren mellem det østjyske bybånd og Øresundsregionen får en optimal infrastruktur, der binder to - i international sammenhæng – mindre vækstcentre sammen til ét større vækstcenter. Konkret indebærer visionen, at der etableres en fast forbindelse mellem den midtjyske region og Sjælland. En udvidelse af vækstcentret vil også kunne omfatte dele af vore nabolande.

Et sammenhængende Danmark sikres gennem et konkret samarbejde med naboområderne om at udvikle erhvervsliv, turisme, forskning, herunder universitetssamarbejde på tværs af administrative grænser og uddannelse samt infrastruktur på en bæredygtig måde.

Vækstregion Midtjylland

I den midtjyske region supplerer byer og landdistrikter hinanden og kan i et samspil, med respekt for forskellighed, skabe resultater lokalt og regionalt. I dette samspil har de enkelte byer en vigtig rolle som katalysatorer for vækst.

Når byernes rolle skal udnyttes optimalt, skal de forskellige indsatsområder styrkes gennem strategier og konkrete initiativer.

Det er vigtigt at prioritere byernes mangfoldighed og specialiseringsgrad i forhold til den fortsatte vækst og udvikling. Med større og mere effektive pendlingsregioner får byerne mere og mere hver deres rolle og udviklingsmuligheder. Et eksempel er Århus, der i samspil med andre byer og udenfor et østjysk bybånd vil være et lokomotiv for fortsat vækst.

Kommuner og region kan gøre en forskel i den midtjyske region ved at arbejde systematisk med byernes roller, udvikling og arbejdsdeling. Fælles analyser kan vise, hvor effekten af investeringer i forskellige former for uddannelses- og forskningsinstitutioner, kulturelle fyrtårne, infrastruktur, natur og miljø, turisme osv. vil være størst. For at sikre en gunstig udvikling i hele regionen, er det vigtigt, at der udvikles et samspil mellem hovedbyerne, og at dette bl. a. kobles til et østjysk bybånd og visionen om et sammenhængende Danmark.

Indadtil kan Den regionale udviklingsplan etablere en fælles anerkendelse af både de nuværende og fremtidige byroller i forhold til de forskellige indsatsområder. Herved kan der etableres en højere grad af sammenhæng mellem eksempelvis fysisk infrastruktur og placering af uddannelsesinstitutioner, kulturelle fyrtårne mv.

Et eksempel er, at der på uddannelses- og forskningsområdet investeres markant i Aarhus Universitet, og at Aarhus Universitet til gengæld er opmærksom på rollen som udvikler af videnbroer til virksomheder, også uden for de større byer, til gavn for alle parter i hele regionen.

Et andet eksempel er sammentænkning af infrastrukturinitiativer i og uden for de større byer til gavn for mobiliteten overalt i regionen. Det kan være en opgradering af det midtjyske jernbanenet med henblik på at sikre et bedre og mere effektivt samspil mellem arbejdskrafts- og uddannelsespolitiske tiltag og mellem byerne på tværs af regionen.

Udadtil vil Den regionale udviklingsplan som fælles talerør styrke de regionale aktørers troværdighed over for blandt andre folketing, regering og EU.

De kvaliteter, der i særlig grad er landdistrikternes, skal aktivt bringes i spil. Det gælder bl.a. landdistrikternes særlige styrkeposition inden for fødevareproduktion, men også styrker som eksempelvis plads til udfoldelse, natur, social tryghed og ro. Det skal ske dels i et intensiveret samarbejde med virksomheder og institutioner i byerne, dels i relation til udvikling af oplevelsesøkonomi og turisme. Udviklingen skal ske på et grundlag, der tager udgangspunkt i lokale vilkår og i borgernes behov.

Det gælder også i forhold til de forventede udpegninger af Mols Bjerge og Skjern Å som nationalparker. Udpegningerne kan åbne mulighed for naturforbedringer og oplevelser, som kan øge områdernes attraktivitet – både for de områder de er en del af, og for de tilknyttede byområder i en større regional sammenhæng.

Andre og nye styrkepositioner skal fremmes gennem øget netværksdannelse og understøttes af uddannelsessystemet og en effektiv infrastruktur i hele regionen.

Byerne skal være katalysatorer for vækst i hele regionen

Styrkepositioner som grundlag for vækst fra kyst til kyst

Styrkepositioner i den midtjyske region
Regionen har en række styrkepositioner – fra kyst til kyst – som er i fortsat udvikling.

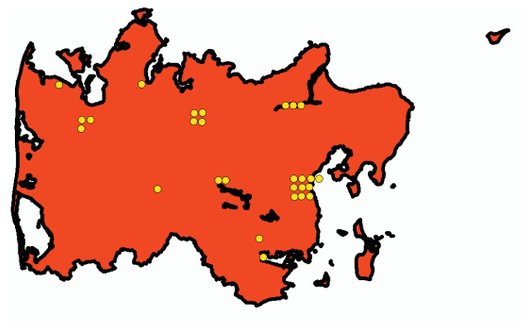
Blandt de aktuelle styrkepositioner kan nævnes:

- fødevarer
- miljø og vedvarende energi
- møbler og beklædning
- forskning

Inden for disse styrkepositioner har regionen en national førerposition og de markerer desuden regionen internationalt.

Den fysiske udbredelse af Århus Universitet

Den fysiske udbredelse af professionshøjskolen VIA

INDSATSOMRÅ

RÅDER 4

Visionen om en international vækstregion i et sammenhængende Danmark beskriver regionsrådets overordnede udviklingsønske 20-25 år frem.

Den overordnede vision udmøntes i en række delvisioner. Hver delvision knyttes til et indsatsområde, som kommunerne og regionen er enige i at samarbejde om.

Indsatsområderne bygger på løbende analyser af regionale og lokale vilkår. Indsatsområderne revideres hver fjerde år i takt med udviklingen.

Visionen virkeliggøres i form af initiativer og projekter, der beskrives i den regionale udviklingsplans redegørelsesdel. Der gøres status hvert år for at sikre en løbende evaluering samt sikre dialogen og samarbejdet mellem de regionale aktører.

VIS

ERHVERVSUDVIK

OG TUR

I 2030 er den midtjyske r
international vækstreg
globale m
udnyttes m
regionale styrkepositioner
borgere og vi

VISION
IKLING
URISME

ke region en
tregion, hvor
ne muligheder
es med afsæt i
ner til gavn for
g virksomheder

Ønsket udvikling

Fortsat udvikling og innovation befæster regionens styrkepositioner nationalt og internationalt.

Samarbejde i netværk er et værktøj i realiseringen af en attraktiv region.

Kompetencer fra viden- og forskningsmiljøer, de store virksomheder og fra de mindre og mellemstore producenter og følgeindustrier samarbejder om udvikling af kvalitetsprodukter overalt i regionen.

Den regionale erhvervspolitiske indsats skaber vækst ved at fokusere på uddannelse, innovation og iværksætteri og gennem megasatsninger på områderne energi og miljø, fødevarer og sundhed.

Udviklingen inden for fødevareområdet bidrager positivt til miljøet og befolkningens sundhedstilstand samt til den demografiske balance i regionen.

Kreative alliancer med kulturlivet indgår i udviklingen af virksomheder og deres produkter.

De midtjyske turismefyrtårne bliver internationalt kendte og anerkendte for deres gennemslagskraft og oplevelses-kvalitet.

Udfordring

Danske produktionserhverv presses af lønkonkurrence fra udlandet.

Forandringer i forbrugertendenser inden for fødevarer.

Bevare autenticitet i regionens natur og kulturlandskaber.

4.1
Erhvervsudvikling og turisme

I 2030 er den midtjyske region en international vækstregion, hvor globale muligheder udnyttes med afsæt i regionale styrkepositioner til gavn for borgere og virksomheder

Udgangspunkt

Erhvervsmæssigt har regionen et godt udgangspunkt, der blandt andet omfatter landets højeste realøkonomiske vækst i perioden 2000 til 2005, en befolkningstilvækst over landsgennemsnittet, lav ledighed, der ligger under landsgennemsnittet, og en høj andel af beskæftigede med en videregående uddannelse. Dertil knytter sig imidlertid også en række udfordringer. Det drejer sig blandt andet om store geografiske forskelle i befolkningstilvækst, personlig indkomst, erhvervsstruktur og adgang til videregående uddannelser.

Produktion af unikke verdensklassevarer – varer, der viser høje vækstrater, høje markedsandele og høj pris og kvalitet på eksportmarkederne – er en særlig regional styrke. Dertil kommer regionale muligheder for at påvirke værdiskabelsen i turismeerhvervet og et uudnyttet kreativt potentiale.

Energi- og miljøområdet har gennem de seneste ti år oplevet en vækst i beskæftigelse, omsætning og eksport. Det er et område, hvor regionen markerer sig internationalt i kraft af store internationalt ledende virksomheder og anerkendte forsknings- og videnmiljøer samt en underskov af nye, spændende virksomheder og projekter. Samtidig har energi- og miljøområdet voksende international opmærksomhed.

Fødevareområdet er også en regional styrkeposition. Der findes store produktions-, forarbejdnings-, og afsætningsvirksomheder i regionen samt stærke forsknings- og videnmiljøer. Dertil kommer en lang række udviklings- og netværksaktiviteter. De regionale fødevareerhverv omfatter både små og mellemstore producenter samt store internationale virksomheder. Hertil kommer et historisk velfungerende samspil mellem aktørerne fra "jord til bord". Udvikling af fødevareområdet udgør et væsentligt udviklingspotentiale for landdistrikterne.

Sundhedsområdet er en potentiel erhvervsmæssig styrkeposition. Forudsætningen er, at de meget store investeringer i forbindelse med udbygningen af Århus Universitetshospital og et nyt vestjysk hospital tilrettelægges således, at der skabes rum og mulighed for ny erhvervsmæssig udvikling i forlængelse heraf.

Oplevelsesøkonomi og oplevelsesindustriens brancher er i stærk udvikling i den midtjyske region. Der er således en generel tendens til at forbrug i høj grad bæres

af oplevelser og fortællinger. Idérigdom, kreativitet og evnen til at fortælle den gode historie er kompetencer, som muliggør vækst hos regionens erhvervsliv. I forlængelse heraf kan der lokalt opnås øget interesse for bosætning.
Turismeerhvervet i den midtjyske region har en række særlige styrker, der enten allerede er etableret eller kan udvikles som vækstbærere for turismeerhvervet. Fx har regionen mange overnatningsmuligheder. Kystturisme har en central betydning, og natur- og kulturbaserede oplevelser har et stort potentiale. Dertil kommer byferie, som generelt er et voksende forretningsområde og erhvervsturisme med forankring i de midtjyske byer.

Natur og naturoplevelser er centrale elementer i udvikling af turismen. Naturoplevelserne indebærer både det at nyde naturen og en mere aktiv brug. Udpegningen af Mols Bjerge og Skjern Å som nationalparker giver mulighed for at beskytte og benytte nogle af de særligt interessante naturområder på nye måder.

Vigtige skridt på vejen

Erhvervspolitiske initiativer skal fokusere på menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri og understøtte megasatsninger inden for energi og miljø, fødevarer og sundhed. Et styrket samspil mellem erhvervsliv, videns- og forskningsinstitutioner fra kyst til kyst vil også øge vækst og innovationskraft i andre fremtrædende brancher.

Fremtidens styrkepositioner og erhvervsudviklingspotentiale skal analyseres og beskrives som grundlag for fremtidige initiativer.

Region Midtjylland vil eksempelvis skabe rammerne for et styrket samarbejde mellem fødevarebranchens aktører med henblik på at udnytte eksisterende viden bedre, styrke udviklingen af nye produkter, processer og services samt skabe en ny regional fødevareidentitet baseret på mangfoldighed, kvalitet og den gode historie.

På energiområdet vil Region Midtjylland gennem et samarbejde med kommunerne og i dialog med staten arbejde for igangsætning af nationale demonstrationsprojekter hos aktører inden for regionens erhvervsmæssige styrkepositioner.

Inden for turismeerhvervet og oplevelsesindustrien skal der fokus på innovation, kreativitet og samarbejde på tværs af alle væsentlige aktører.

De arbejdsmarkedspolitiske udfordringer skal tages op i samarbejde med beskæftigelsesregionen. Analyser skal kortlægge, hvordan arbejdsstyrken kan øges i forhold til erhvervslivets forventede øgede efterspørgsel efter arbejdskraft.

Særligt inden for serviceerhvervene skal produktiviteten øges gennem en forstærket innovationsindsats.

Byer og landdistrikter

Oplevelsesindustri og iværksætteri kendertegner de gode historier om erhvervsudvikling i alle egne af regionen.

Globalt perspektiv

Regionen skal kunne tiltrække international opmærksomhed i kraft af sine kvalitetsprodukter, uddannelser, markante oplevelsesfyrtårne og sin mangfoldige natur.

VIS

ARBEJDSKR

OG BESKÆFTIG

I 2030 har den midtjysk
fortsat høj beskæftige
ledighed. Private og
virksomheder får dæ
behov for kvalificeret ar
på et bæredygtigt o
internationalt arb

VISION
KRAFT
IGELSE

yske region
igelse og lav
og offentlige
dækket deres
t arbejdskraft
gt og dynamisk
arbejdsmarked

Ønsket udvikling

Udvidelse, opkvalificering og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken.

Flere unge gennemfører en uddannelse.

Udfordring

Vækst i arbejdsstyrken.

Mindsket sygefravær.

Bedre integration på arbejdsmarkedet.

Demografisk udvikling.

4.2
Arbejdskraft og beskæftigelse

I 2030 har den midtjyske region fortsat høj beskæftigelse og lav ledighed. Private og offentlige virksomheder får dækket deres behov for kvalificeret arbejdskraft på et bæredygtigt og dynamisk internationalt arbejdsmarked

Et optimalt samspil mellem trafikpolitik, uddannelsespolitik, sundhedspolitik og arbejdsmarkedspolitik skal sikre en tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft.

Udgangspunkt

Beskæftigelsesgraden i regionen er så høj, at der er mangel på arbejdskraft – særlig udtalt inden for bygge- og anlæg, jern- og metalindustrien samt serviceerhvervene. Det forventes, at arbejdskraftmanglen breder sig til stort set alle brancher de kommende år.

Det er derfor en hovedudfordring at skabe tilstrækkelig vækst i arbejdsstyrken, så virksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft kan imødekommes. Der er behov for en tilgang i arbejdsstyrken på ca. 2.500 – 5.000 personer årligt for at imødekomme den forventede efterspørgsel.

Der er potentielle arbejdskraftressourcer blandt ledige, og der er mere end 20.000 sygedagpengemodtagere, som også kan udgøre et potentiale. Tilsvarende udgør personer, som på grund af et handicap i dag står uden for arbejdsmarkedet, en potentiel arbejdskraftressource.

Befolkningsudviklingen i regionen forventes at være positiv i hele regionen med undtagelse af den mest vestlige del. Befolkningsudviklingen i de enkelte kommuner forventes dog at variere på tværs af land og by, idet de største byer i kommunerne traditionelt har haft en mere positiv henholdsvis mindre negativ befolkningsudvikling end kommunerne under ét.

At den demografiske udvikling er en særlig udfordring, tydeliggøres af dette forhold, at andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder forventes at falde frem mod 2030 i Ringkøbing-Skjern, Lemvig, Struer, Holstebro, Herning, Ikast-Brande, Skive og Viborg kommuner.

Vigtige skridt på vejen

Et mere dynamisk arbejdsmarked i den midtjyske region skal sikres gennem initiativer, der blandt andet bygger på analyser. Der skal være fokus på, hvordan regionale styrkepositioner på de forskellige indsatsområder kan bidrage positivt til at tiltrække arbejdskraft fra omverdenen og således skabe et mere internationalt arbejdsmarked. Skjulte arbejdskraftreserver overalt i regionen skal aktiveres.

Anvendelsen af fx EU-midler til opkvalificering og videreuddannelse af arbejdsstyrken skal koordineres bedre.

Internationale erfaringer skal omsættes og videreudvikles til gavn for udvikling af arbejdsstyrkens kvalifikationer.

Et mobilt og fleksibelt arbejdsmarked skal sikres ved udbygning af infrastrukturen samt gennem en voksen- og efteruddannelsesindsats, der matcher arbejdsmarkedets behov.

En hurtig opfølgning i forhold til syge-/dagpengemodtagere skal sikres blandt andet af den primære sundhedstjeneste.

Arbejdskraftmanglen skal endvidere søges reduceret gennem opkvalificering af arbejdsstyrken og en øget produktivitetsudvikling.

Byer og landdistrikter

Primærproduktionen, forarbejdningen af fødevarer, følgeerhverv og oplevelsesindustri m.fl. er fortsat vigtige for opretholdelsen af arbejdspladser i landdistrikterne.

Globalt perspektiv

Arbejdskraftens internationale bevægelighed er relativ begrænset.

VIS

UDDANNE

I 2030 har den midtjyske re
sammenhængende og vidtfø
uddannelsessystem, d
mulighed for livslang
understøtter en internati
vækst o

VISION
NELSE

**ke region et
dtforgrenet
m, der sikrer
ang læring og
nationaliseret
st og udvikling**

Ønsket udvikling

Bedre sammenhæng:

- mellem de forskellige uddannelsesniveauer
- mellem uddannelsesinstitutioner i og uden for regionen
- mellem praksis og undervisning
- mellem førende virksomheder og institutioner i og uden for regionen

Udfordring

Øge antallet af unge, der gennemfører ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Øge uddannelsesniveauet overalt.

Øge interessen for det naturvidenskabelige område.

Forbedre den fysiske og digitale infrastruktur.

Øge den internationale udveksling af studerende.

4.3
Uddannelse

I 2030 har den midtjyske region et sammenhængende og vidtforgrenet uddannelsessystem, der sikrer mulighed for livslang læring og understøtter en internationaliseret vækst og udvikling

Et sammenhængende og vidtforgrenet uddannelsessystem skal bygge bro til individer, institutioner, virksomheder og internationale relationer, så den reelle adgang og mulighed for uddannelse og livslang læring forbedres i hele regionen.

Fokus på det internationale gør studerende på alle niveauer mere mobile.

Udgangspunkt

I den midtjyske region er der en høj koncentration af forsknings- og vidensinstitutioner samt et rigt og varieret uddannelsesudbud, herunder et decentralt udbud af gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. Det samme gælder udbuddet af voksenuddannelser og korte videregående uddannelser, mens udbuddet af mellemlange videregående uddannelser og især lange videregående uddannelser primært er koncentreret i den østlige del af regionen. Tilsvarende er der store forskelle i uddannelsesniveauet mellem de enkelte egne i regionen.

I regionen er der en høj fuldførelsesprocent på gymnasiale, erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser. En af de væsentligste udfordringer over de næste år bliver at øge andelen af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse og dernæst en videregående uddannelse.

Overalt i regionen inden for alle uddannelsesområder vil infrastrukturen – både den fysiske og den digitale – have indflydelse på uddannelsesmulighederne og vil bl.a. kunne understøtte regionens internationale bestræbelser gen-nem virtuelle institutionssamarbejder.

En anden vigtig udfordring ligger i det internationale perspektiv. Der er forholdsvis færre danskere, der studerer i udlandet end omvendt. Der ligger derfor en udfordring i at markedsføre regionen internationalt som en attraktiv uddannelsesregion, samtidig med at de danske studerende i højere grad stimuleres til at rejse ud.

Vigtige skridt på vejen

Fornøden forsyning af arbejdskraft i hele regionen skal sikres gennem en taksameterstyring, der tilgodeser den geografiske spredning af uddannelsesinstitutioner. Det gælder ikke mindst de mellemlange videregående uddannelser.

Der skal skabes tilstrækkelig volumen i en internationaliseret efteruddannelsesindsats til at sikre forsyning af arbejdskraft med de fornødne kvalifikationer. Dette stiller også krav om samspil mellem almen voksenuddannelse og den arbejdsmarkedsrettede efteruddannelse samt udbuddet af fjernundervisning.

Antallet af studenterjobs i den private og offentlige sektor skal øges, ligesom der vil være behov for at øge efterspørgslen efter personer med videregående uddannelser i den private sektor.

Der skal overalt i regionen satses på at skabe flere miljøer, der er attraktive for højtuddannede, så disse i øget omfang kan tiltrækkes og fastholdes. En analyse af denne målgruppes forventninger vil være grundlag for yderligere præcisering af initiativer.

For at understøtte indsatsen for at få flere til at gennemføre en videregående uddannelse, skal de unges valg af uddannelse og uddannelsessted analyseres. Herunder skal det vurderes, hvilke faktorer der understøtter en øget gennemførelse af en videregående uddannelse i hele regionen.

Det skal kortlægges, hvilke parametre der er afgørende for at tiltrække flere seniorgæsteforskere og højt kvalificerede internationale studerende – også fra lande uden for Europa.

Byer og landdistrikter

Uddannelse skal være tilgængelig for befolkningen i landdistrikter.

Bl.a. fjernundervisning kan medvirke til at øge udbuddet af uddannelser.

Globalt perspektiv

Regionen skal være kendt for høj grad af mobilitet på alle uddannelsesniveauer.

Der bør være fokus på samarbejde med internationale samarbejdsregioner.

Muligheder for virtuelle institutionssamarbejder.

VIS
SUND

I 2030 har borgerne i den mi
region et helbred, livsin
sociale netværk, der muligg
engagement i omverdenen
f

Sundhedsvæsenet h
samfundsøkonomisk be
kilde til vækst

VISION
NDHED

n midtjyske
sindhold og
liggør større
en og ansvar
for eget liv

et har en stærk
betydning som
kst og udvikling

Ønsket udvikling

Folke- og livsstilssygdomme reduceres bredt i befolkningen i en helhedsorienteret, sundhedsfremmende indsats.

Et decentralt, offentligt sundhedsvæsen, som fortsat er baseret på let, lige og fri adgang til sundhedsydelser af høj kvalitet præget af nærhed og valgfrihed.

Praksissektoren og den præhospitale indsats støtter op om en hurtig og korrekt behandlingsindsats, hvor og når der er behov for det. Praksissektoren er samtidig aktiv i forhold til sundhedsfremme og patientuddannelse og derigennem forebyggelse af indlæggelser.

Sundhedsvæsenet har fortsat høj og dokumenteret kvalitet og let adgang til relevant information for borgerne.

Forskning, uddannelse og udvikling udgør også fremover en integreret del af den sundhedsfaglige virksomhed på alle niveauer.

Et sundhedsvæsen, der gennem brug af ny teknologi og optimal organisering af de personalemæssige ressourcer lever op til borgernes krav og forventninger til behandling af høj faglig kvalitet, patientsikkerhed og sammenhæng i ydelser, kommunikation og forløb. Borgernes perspektiv inddrages i stigende grad i udviklingen af sundhedsvæsenet, bl.a. i form af patientundersøgelser.

Udfordring

Hensyn til kvalitet versus hensynet til nærhed i leverancen af sundhedstilbud.

Koordinering af den samlede sundhedsmæssige indsats.

Rekruttering og fastholdelse af kvalificeret personale.

4.4 Sundhed

I 2030 har borgerne i den midtjyske region et helbred, livsindhold og sociale netværk, der muliggør større engagement i omverdenen og ansvar for eget liv

Sundhedsvæsenet har en stærk samfundsøkonomisk betydning som kilde til vækst og udvikling

Regionsrådet vil forbedre befolkningens sundhedstilstand i et samarbejde mellem alle aktører på sundhedsområdet. Dette skal ske på en effektiv og sammenhængende måde, hvor de ydelser, den enkelte har behov for, leveres på et højt internationalt niveau.

Udgangspunkt

Den vestlige verden oplever i disse år en stigning i en række folke- og livsstilssygdomme. Antallet af danskere over 65 år vil stige i løbet af de næste 30 år, hvilket fører til flere sygdomsforløb og dermed en øget efterspørgsel efter sundhedsydelser.

Som udgangspunkt kan forventes en høj befolkningsandel med kroniske lidelser samt et stigende antal overvægtige. Mange af de kroniske sygdomme er livsstilsrelaterede. Lavtuddannede har generelt flere kroniske sygdomme end resten af befolkningen.

Rygning, alkohol, ringe fysisk aktivitet og forkert kost har stor betydning for folkesundheden. Det resulterer i et betydeligt antal hospitalsindlæggelser, kontakter til alment praktiserende læger, fraværsdage fra arbejde og førtidspensioner samt færre gode leveår.

Borgernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familie og øvrige netværksressourcer har desuden betydning for hyppigheden af kontakt til sundhedsvæsenet.

Vigtige skridt på vejen

Udarbejdelse af en samlet sundhedsplan for regionen skal skabe grundlag for øget effektivitet og sammenhæng i sundhedsindsatsen.

Region Midtjylland vil tage initiativ til samarbejder med kommunerne om løbende at engagere erhvervsliv, forskningsinstitutioner og interesseorganisationer i sundhedsfremmende bestræbelser. Herunder eksempelvis inden for fødevareudvikling.

Region og kommuner skal indgå i et ligeværdigt samarbejde og optimalt understøtte hinandens sundhedsindsats.

Samarbejde mellem praksissektor, hospitaler og kommuner skal sikre sammenhængende patientforløb, faglig kvalitet, effektiv ressourceudnyttelse og korte ventetider i borgerens vej gennem sundhedsvæsenet.

Hospitalsvæsenet skal baseres på regionale hospitaler, som fagligt og driftsmæssigt er bæredygtige, og som varetager behandlingen af borgerne i regionen i et hensigtsmæssigt samspil med universitetshospitalet.

Hospitalsenhederne skal øge samarbejdet også på tværs af sektorer.

Akutbetjeningen af borgerne i regionen skal styrkes gennem en hospitalsstruktur og et samlet præhospitalt beredskab (akutbiler, ambulancer m.v.), som sikrer optimal indsats i tilfælde af ulykke eller akut opstået sygdom.

Løbende tilpasning af de bygningsmæssige rammer skal sikre tidssvarende faciliteter til hurtig og effektiv behandling. Tilsvarende er fortsat udvikling af informations- og kommunikationsteknologi afgørende i bestræbelserne på at skabe et mere integreret og effektivt sundhedsvæsen.

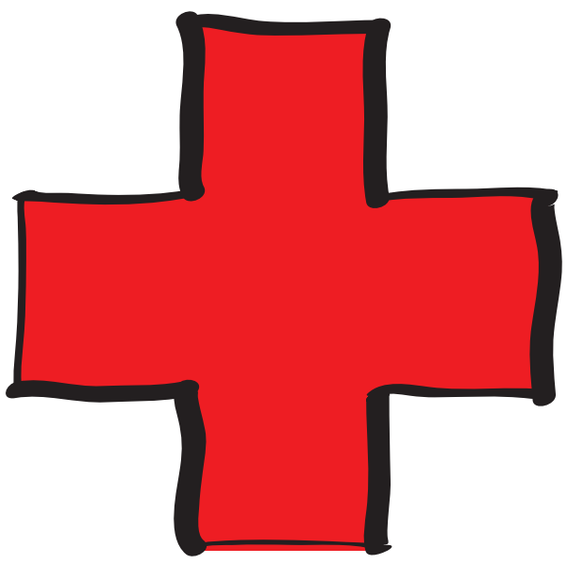
Regionens sundhedsvæsen skal som bygherre, efterspørger af arbejdskraft, uddannelsessted, udvikler af viden og teknologi m.v. medvirke til at skabe en platform for den samlede regionale udvikling.

Byer og landdistrikter

Adgang til sundhedsydelser, herunder akut- og speciallægebehandling, har betydning for bosætning.

Globalt perspektiv

For at opretholde høj kvalitet i forebyggelse, diagnostik, behandling, pleje og rehabilitering er det nødvendigt at samarbejde internationalt i forhold til forskning og udvikling af sundhedsvæsenet.

VIS
KU

I 2030 er den midtjyske reg
bedst samarbejdende kult
– regionalt og inter

VISION
KULTUR
region den
kulturregion
ternationalt

Ønsket udvikling

Kulturen er dynamo og drivkraft for udvikling, livskvalitet og nytænkning. Overalt i regionen trives et rigt og mangfoldigt kulturliv, som gør hele regionen til et attraktivt område at uddanne sig, arbejde, bo i – og besøge.

Kulturinstitutionerne og den professionelle kultur indgår i en række samarbejdende netværk, der også involverer private og offentlige aktører, og som viser nye veje for udvikling i hele regionen.

Udfordring

Dannelsen af netværk og udviklingsprojekter blandt de professionelle kulturaktører i regionen.

4.5
Kultur

I 2030 er den midtjyske region den bedst samarbejdende kulturregion – regionalt og internationalt

Udgangspunkt

Den midtjyske region rummer en mangfoldighed af kulturelle seværdigheder og oplevelsesmuligheder. Samtidig rummer regionen et stort professionelt kunstnerisk og kulturfagligt potentiale. Flere hundrede professionelle kunstnere bor og arbejder i regionen. Der er mere end 40 museer, som arbejder inden for hvert deres speciale. Der er et rigt musikliv, som spænder fra musikskoler og MGK'er (musikalske grundkurser) til professionelle ensembler og orkestre samt musikkonservatoriet og endeligt et varieret teaterliv spændende fra landsdelsscenen i Århus til en lang række egnsteatre og mindre teatre. På flere kulturområder er der allerede dannet faglige netværk på tværs af regionen.

- **Museer**
- **Orkestre**
- **Producerende teatre**

De statsanerkendte kulturinstitutioner har en vis koncentration i øst.

Vigtige skridt på vejen

Den regionale kulturpolitik gennemføres som en del af Den regionale udviklingsplan og rummer tre omdrejningspunkter:

- udvikling
- netværk
- internationalt udsyn og samarbejde

Region Midtjylland vil støtte udviklingsprojekter og dannelsen af netværk mellem kulturinstitutioner og andre professionelle aktører i regionen. Netværk kan udvikle nye arbejdsmetoder, skabe ny viden, nye erfaringer og værktøjer, således at også mindre ressourcestærke kulturaktører kan få del i den fælles viden og udnytte den.

Region Midtjylland vil samarbejde med kommunerne i regionen om at skabe rammer, der kan tiltrække og fastholde kunstnere, kreative personer og virksomheder og således styrke det kreative potentiale i regionen.

Byer og landdistrikter

I den samarbejdende kulturregion findes ingen yderområder.

Globalt perspektiv

Kunstnere og kulturinstitutioner har mange uformelle internationale kontakter, der udgør en potentiel ressource for øget internationalt samarbejde.

VIS

NATUR OG M

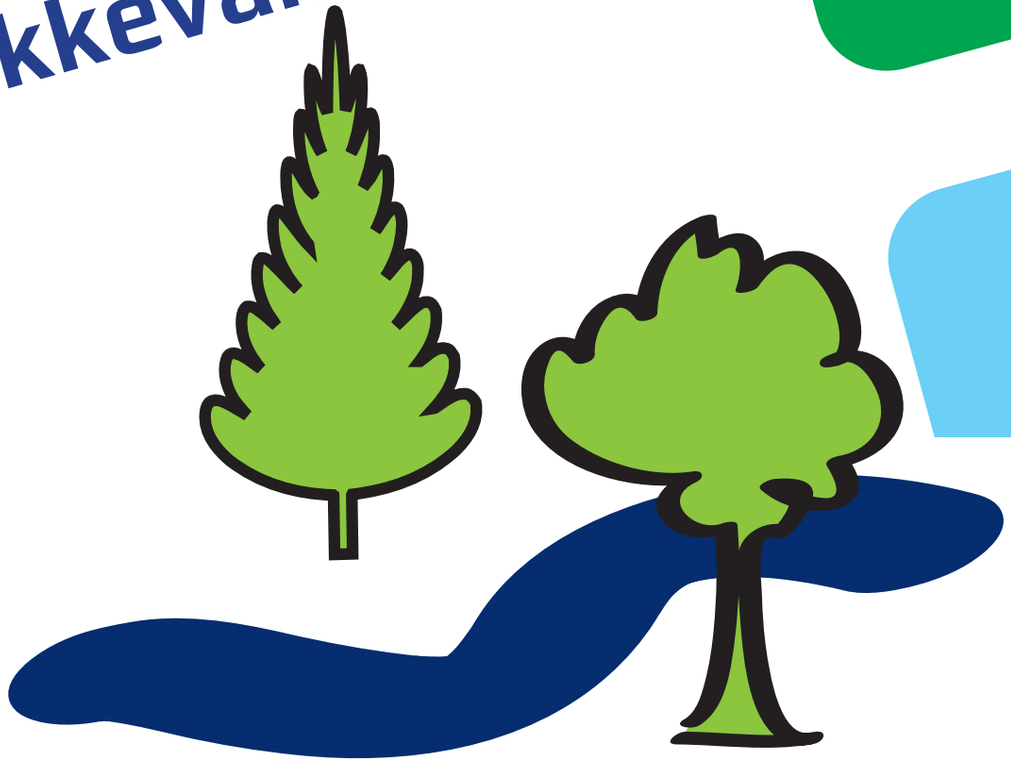
I 2030 har naturen og landsk
øget kvalitet og sammenhæ
der er balance mellem beny
beskyttelse af naturo

Den økologiske miljø
god, grundvandsress
beskyttede og regione
selvforsynende med ren

VISION
G MILJØ

dskabet en
hæng, hvor
enyttelse og
urområdерne

iljøtilstand er
essourcerne er
ionen er fortsat
rent drikkevand

Ønsket udvikling

Naturen udvikles til gavn for dyr og planter.

Naturen kan også fremover anvendes som en ressource for regionens borgere, turister og erhverv.

I 2030 er regionen fortsat selvforsynende med rent drikkevand.

Vigtige råstoffer indvindes inden arealerne tages i brug til andre formål.

Bynære råstofområder udnyttes først og efterbehandles til naturområder.

Udfordring

Balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturen.

Forebyggelse af forurening.

Udvikling af naturen inden for typerne:

- ved byerne og langs de større veje
- større sammenhængende naturområder
- landbrugsarealer

4.6
Natur og miljø

I 2030 har naturen og landskabet en øget kvalitet og sammenhæng, hvor der er balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturområderne

Den økologiske miljøtilstand er god, grundvandsressourcerne er beskyttede og regionen er fortsat selvforsynende med rent drikkevand

Naturværdierne i den midtjyske region – bl.a. nationalparkerne og kystområderne – skal være attraktive mål også for internationale turister. Regionen skal være internationalt kendt for at udvikle bæredygtige løsninger, så naturværdier bevares og turismeerhvervet udbygges.

Naturområderne skal udvikles, så der overalt i regionen opnås bedre kvalitet og sammenhæng til gavn for dyr, planter og den biologiske mangfoldighed. Samtidig skabes rekreative værdier og muligheder for borgere og erhvervsliv.

Udgangspunkt

Den midtjyske region har store og alsidige naturressourcer, som udgør en væsentlig del af regionens identitet. Mod vest støder det åbne flade landskab op til det rå og barske Vesterhav samt de mere stille Ringkøbing og Nissum Fjorde. Mod nord giver Limfjordslandskabet mange unikke oplevelsesmuligheder, mens Kattegat og Århus Bugt åbner mod øst. Gudenåen og Skjern Å slynger sig gennem hvert sit karakteristiske landskab. I øst er Mols Bjerge og i vest er Skjern Å med ådale og hedelandskaber under udnævnelse til naturparker. Midt gennem regionen findes israndslinjen med bl.a. Dollerup bakker og sølandskabet ved Silkeborg.

Vilkårene for udvikling af naturressourcerne afhænger af, om de findes ved byerne og de større veje, udgør større sammenhængende naturområder eller domineres af landbrugsarealer.

Ved byerne og langs de større veje – og særligt udtalt i det østjyske bybånd, er udfordringen at opretholde et skarpt skel mellem land og by, skabe grønne kiler i byudviklingen og skabe adgang til naturområderne. Med bynære muligheder for rekreation bliver byerne mere attraktive for bosætning. En anden udfordring består i at mindske byernes og infrastrukturens barrierevirkning for spredning af vilde dyr og planter.

I større sammenhængende naturområder er udfordringen at skabe god adgang til områderne for borgere og turister, samtidig med at områderne beskyttes mod anvendelse, der på længere sigt vil ødelægge deres attraktionsværdi. Flere af disse områder er omfattet af internationale forpligtelser, f.eks. i relation til områdernes betydning som rasteplads for en række fuglearter.

I landskaber, der domineres af landbrugsarealer, er udfordringen at skabe rum for natur og naturoplevelser, samtidig med at der skabes muligheder for et stærkt og bæredygtigt landbrug.

Store naturstrøg som Limfjorden, Gudenå, Skjern Å, Silkeborgsøerne og lignende markante elementer går på tværs af den overordnede opdeling. Det er en særlig udfordring at udvikle naturen i brydningen mellem den overordnede opdeling og de tværgående naturstrøg i et samspil mellem kommunale, regionale og statslige ønsker og forpligtelser.

Vigtige skridt på vejen

I nationalparkerne og i andre større sammenhængende naturområder skal naturen udvikles, så den også kan benyttes som et aktiv i bestræbelserne på at skabe nye erhvervs- og levemuligheder for befolkningen og til at skabe rekreative værdier for borgere og turister.

Regionen skal også i 2030 være selvforsynende med rent drikkevand. Som følge heraf vil en stor del af Region Midtjyllands indsats på jordforureningsområdet være fokuseret på at sikre drikkevandet.

I forbindelse med råstofplanlægningen skal det sikres, at værdifulde råstofforekomster udnyttes, før arealerne inddrages til f.eks. byformål. Den langsigtede planlægning skal give mulighed for at udforme terrænet, så det gives et attraktivt naturindhold. Udnyttelse af råstofområder tæt på de eksisterende byer, eller nær anlægsområderne for nye veje og broer, er miljømæssigt særligt attraktivt, da transportbehovet minimeres.

Det kan kortlægges, hvor og hvordan natur- og landskabsressourcerne kan fungere som kilde til vækst og udvikling i regionen. Herunder hvordan en differentieret udmøntning af plan- og naturbeskyttelseslovgivningen kan tilgodese den ønskede udvikling i alle dele af regionen.

Byer og landdistrikter

Bynære naturområder, der er vigtige rekreative områder for byernes befolkning, bør friholdes for anden anvendelse.

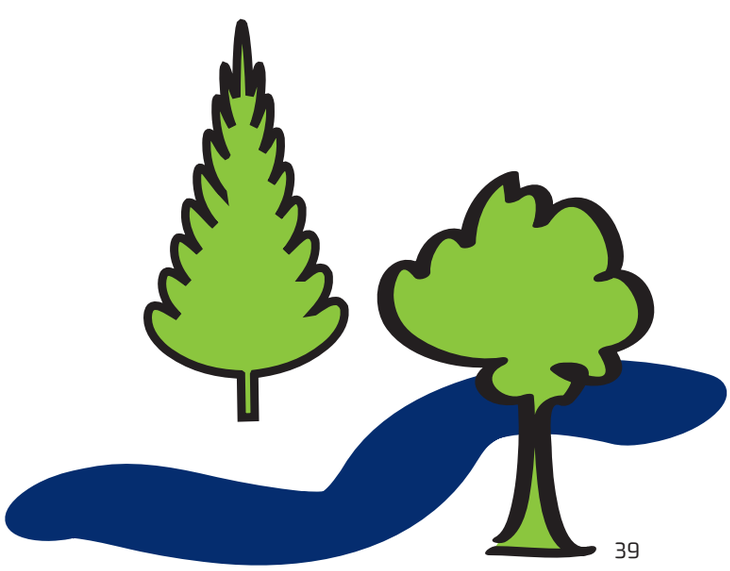
Primærproduktion af fødevarer har stor indflydelse på landskabet i regionens landdistrikter.

I landdistrikter skal naturområderne udvikles af hensyn til naturen selv og til rekreation, bosætning, turisme med videre.

Globalt perspektiv

Klimaforandringer og luftforurening udgør en global udfordring, der kræver internationale løsninger.

Der er en international aftale om strategier for bæredygtig udvikling
– Agenda 21.

VIS
EN

I 2030 udgør den midtjyske
produktion af vedvarend
mindst halvdelen af
som bliver forbrugt i
Den midtjyske region e
førende regioner i Europ
forskning, innovation og
af vedvarende ener
regionen uafhæn
brændstoffe

VISION
ENERGI

ske regions
ende energi
af al energi,
gt i regionen.
n er blandt de
ropa inden for
og anvendelse
nergi. På sigt er
ængig af fossile
ffer som kul, olie
og naturgas

Ønsket udvikling

Innovation i og integrationen af nye vedvarende energiteknologier i energisystemet har afgørende betydning for indtjeningen i hele regionen og for den høje beskæftigelse.

Udfordringer

Imødegå usikre forsyningsveje med alternative løsninger.

Skabe vækst og erhvervsudvikling med afsæt i regionens fysiske ressourcer til energiproduktion og med afsæt i den eksisterende energiteknologiske erhvervsstruktur.

Sikre at den nødvendige videreudbygning sker på baggrund af en folkelig opbakning og accept.

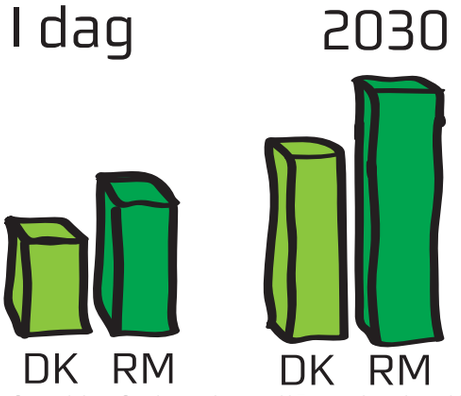
Mindske miljøbelastningen forbundet med energiproduktion og forbrug og bidrage til at opfylde Danmarks internationale forpligtigelser for drivhusgasemission, bæredygtighed og biodiversitet.

4.7
Energi

I 2030 udgør den midtjyske regions produktion af vedvarende energi mindst halvdelen af al energi, som bliver forbrugt i regionen. Den midtjyske region er blandt de førende regioner i Europa inden for forskning, innovation og anvendelse af vedvarende energi. På sigt er regionen uafhængig af fossile brændstoffer som kul, olie og naturgas

Udgangspunkt

Klimaforandringer og forbruget af jordens fossile ressourcer giver store miljømæssige udfordringer. Regionens potentiale for at bidrage til vedvarende energiforsyning er stort. Desuden har regionen et lavere CO2-udslip pr. indbygger end det øvrige Danmark.

Visioner for andelen af vedvarende energi i Danmark og den midtjyske region

Vedvarende energi udgør allerede 22% af det faktiske energiforbrug i den midtjyske region. Det er tæt på at opfylde den nationale målsætning for 2020 på 30%.

En væsentlig del af regionens potentiale for vedvarende energi er forankret i landdistrikterne. Det gælder i særdeleshed for vind- og biomasseproduktion, som er meget pladskrævende. Lemvig og Ringkøbing-Skjern er således de kommuner i regionen med den største produktion af vindenergi. Foruden selve energiproduktionen spiller landdistrikterne også en rolle i forbindelse med etableringen af de nødvendige testfaciliteter, som er en forudsætning for den fortsatte teknologiske udvikling.

På forbrugssiden bidrager byerne væsentligt til det regionale CO2-udslip. Det er derfor væsentligt, at byer og bydele indtænker og anvender ny vedvarende energiteknologi og udvikler måder at begrænse det fossile energiforbrug.

Vigtige skridt på vejen

Regionsrådet vil gennem et samarbejde med kommunerne og i dialog med staten og energisektoren:

- øge andelen af vedvarende energi i energiforsyningen til minimum 50% i 2030
- understøtte udviklingen af nye teknologier og metoder, der kan fremme produktion og forbrug af vedvarende energi
- være en europæisk demonstrationsregion, der går foran ved at begrænse brugen af fossile energikilder og ved reduktion i udledningen af drivhusgasser
- Skabe en fælles regional vedvarende energiprofil, baseret på integration af unikke lokale løsninger.

Regionsrådet vil i samarbejde med kommunerne, energisektoren, erhvervsliv, forskningsinstitutioner og interesseorganisationer gradvis gøre regionen uafhængig af fossile brændstoffer.

Regionsrådet vil medvirke til at sikre de nødvendige rammer for udvikling og afsætning af energiteknologi.

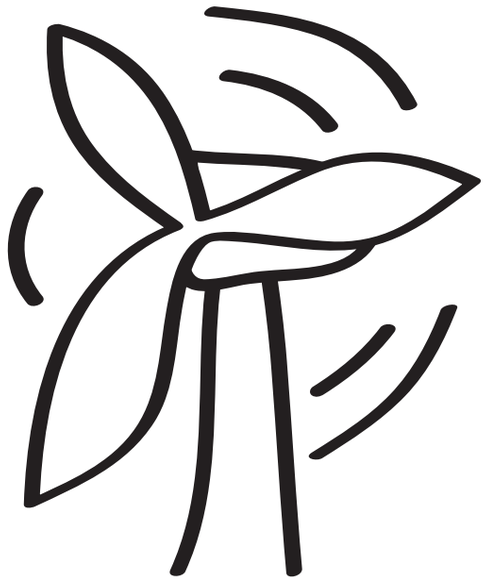
Byer og landdistrikter

Regionen rummer 1/3 af Danmarks landbrugsland og 1/3 af husdyrproduktionen.

Energiafgrøder, husdyrgødning og restprodukter kan forbedre miljøtilstanden markant.

Globalt perspektiv

Gennem blandt andet øget anvendelse af vedvarende energikilder kan den midtjyske region bidrage positivt til forbedring af det globale miljø.

VIS

INFRASTRUK

I 2030 er den midtjysk
en region i balance
fremkommelighe
forbindelser med om

VISION
UKTUR

yske region
nce med god
ghed og gode
omverdenen

Ønsket udvikling

Udbygning og opgradering af vej og bane i den midtjyske region, så de har kapacitet til trafikstigningen.

Godstransporten benytter sig i højere grad af multimodale transporter, hvori indgår både vej, sø, luft og bane.

Nem adgang fra hele regionen til det europæiske trafiknet.

Udfordringer

Indrette infrastrukturen, så den bidrager til at:

- understøtte den regionale udvikling og vækst
- skabe sammenhæng mellem byområder
- være løftestang for tyndt befolkede områder
- sikre mobilitet for en veluddannet og specialiseret arbejdskraft
- muliggøre bosætning og lokalisering af virksomheder overalt i regionen
- sikre adgang til uddannelse, hospitaler og andre institutioner overalt i regionen
- forbedre trafiksikkerheden og miljøet samt reducere energiforbruget

4.8
Infrastruktur

I 2030 er den midtjyske region en region i balance med god fremkommelighed og gode forbindelser med omverdenen

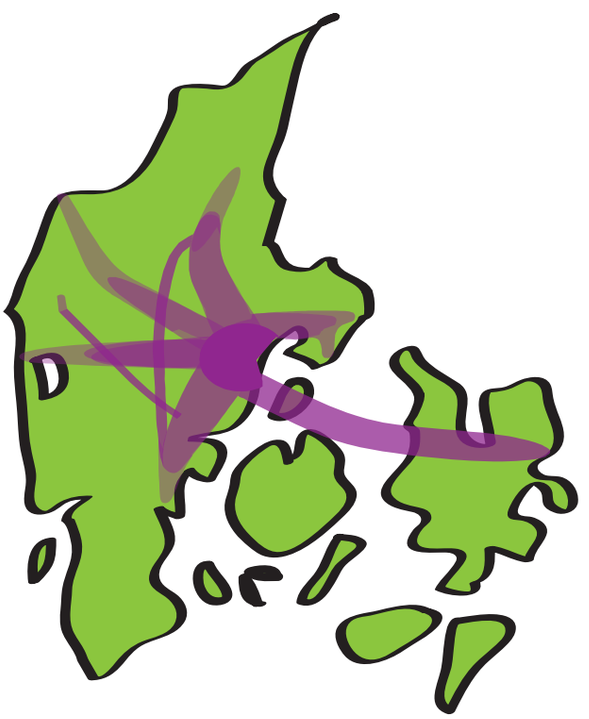
En hensigtsmæssig og fremtidssikret infrastruktur er af afgørende betydning for optimal udnyttelse af regionens samlede potentiale og konkurrencekraft.

En velfungerende infrastruktur er en grundlæggende betingelse for fortsat udvikling og vækst i det netværk af byer og erhverv, der kendetegner den midtjyske region.

Infrastrukturen skal sikre optimal tilgængelighed både inden for regionen og i forhold til omkringliggende regioner og udlandet. Infrastrukturen skal afstemmes med lokale og regionale behov under hensyntagen til erhvervsliv, miljø, arbejdsmarked, videnstruktur, bosætning og byrum, kulturlivet m.m.

Visionen anskueliggøres i en overordnet fingerplan for den midtjyske region, der opstår ved at tegne pendlingsoplande for netværket af byer i regionen.

I figuren vises fingerplanen og diagonalruten Vejle-Herning-Holstebro i samspil med ambitionen om en fast Kattegatforbindelse og en nord-sydgående hovedfærdselsåre til aflastning af den østjyske motorvej og trekantområdet.

Udgangspunkt

Den midtjyske region står over for store udfordringer på infrastrukturområdet. I de kommende år vil der være en fortsat stigning i trafikmængderne med øget trængsel og fremkommelighedsproblemer. Et ønske om øget økonomisk vækst skærper kravene til et effektivt transportsystem, herunder krav om et velfungerende jernbanenet.

Det er en udfordring at sikre borgernes og virksomhedernes behov for effektiv mobilitet samtidig med, at der tages højde for de uheldige effekter, den stigende trafik kan medføre i form af trafikuheld og energi- og miljøbelastning.

Borgerne har behov for at komme på arbejde eller til uddannelse, ligesom det i fritiden skal være muligt at købe ind, deltage i fritidsinteresser, komme ud i naturen osv.

Erhvervslivet har behov for at kunne transportere varer samt at kunne hente arbejdskraft fra et stort opland. Kun ved at have en infrastruktur, der sikrer høj mobilitet overalt, kan den midtjyske regions og Danmarks vækst og udvikling fastholdes.

I flere kommuner i regionen ligger udbredelse af it-infrastruktur under landsgennemsnittet. En udbygning af bredbåndsnettet vil øge virksomhedernes muligheder for tættere samarbejde, videndeling og kommunikation samt bidrage til at fastholde og tiltrække virksomheder. Medarbejdernes mulighed for distancearbejde kan bidrage til at nedsætte trafikmængden og dermed belastningen af miljøet.

Vigtige skridt på vejen

Kommuner og region er enige om at arbejde for følgende statslige investeringer:

Letbane i Århus-området med mulighed for senere udbygning.
Højklasset vej/motorvej mellem Århus og Viborg.
Motorvejen mellem Kolding og Randers udvides til seks spor.
Motorvej mellem Herning og Holstebro Nord.
Fast forbindelse over Kattegat til hurtigtog og biler.

Derudover forudsættes følgende allerede besluttede projekter gennemført snarest:

Færdiggørelse af motorvejen Århus-Silkeborg-Herning.
Færdiggørelse af motorvejen Herning-Vejle.
Etablering af det nordlige motorvejshængsel ved Randers, Sdr. Borup-Assentoft.
Tunnel under Marselis Boulevard og udvidelse af Åhavevej i Århus.
Modernisering af de eksisterende hovedjernbanestrækninger.

Tiltagene skal desuden ses i sammenhæng med ønsket om en generel udvikling og opgradering af hovedvejene i regionen, som kan binde udviklingen sammen i syd-nord og øst-vest-gående retninger.

Der bør i særlig grad sættes fokus på udbygningen af transportvejene til og fra erhvervsvirksomhederne i tyndt befolkede områder. Her tænkes især på ruterne 11, 13, 15, 16, 21 og 34.

Byer og landdistrikter

Den midtjyske region omfatter både en storby, større og mindre byer samt landdistrikter med forskellige vilkår for udvikling.

Der er behov for løsninger, som understøtter udviklingen i hele regionen og skaber en region i balance med god sammenhængskraft.

IT-infrastruktur muliggør bosætning og distancearbejde overalt i regionen.

Globalt perspektiv

Den midtjyske region skal være en international vækstregion baseret på gode forbindelser med omverdenen. Det kræver adgang til, fra og gennem regionen for varer og personer.

Lufthavnene og havnene i den midtjyske region er en væsentlig del af infrastrukturen, og det er vigtigt, at adgangsforholdene hertil forbedres i de kommende år.

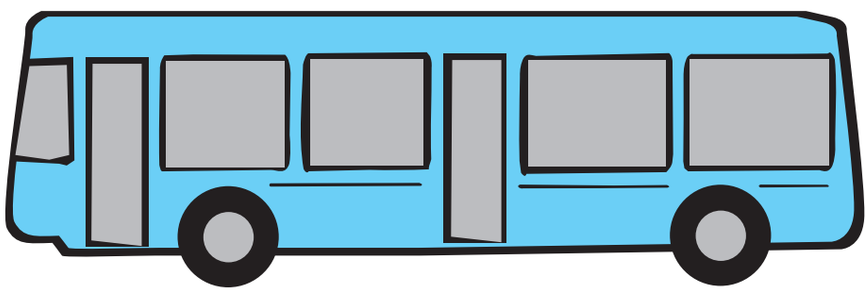
VIS

KOLLEKTIV TR

I 2030 oplever regionens
den kollektive tr
sammenhængende og m
forbindelse mellem de komm
de regionale ruter. Det sa
sikrer regionens sammenh
og kobling til

VISION TRAFIK

ens brugere e trafik som g med tætte ommunale og t samlede net enhængskraft til omverdenen

Ønsket udvikling

Den kollektive trafik udbygges, så den reelt kan konkurrere tidsmæssigt med bilen på en række hovedstrækninger.

Den kollektive trafik skal desuden planlægges og udbygges, så den udgør et realistisk alternativ til familiens 2. bil i hele regionen.

Udfordring

Attraktivt transporttilbud til arbejde og uddannelse.

God adgang til den specialiserede service og til de kultur- og fritidsaktiviteter, der fortrinsvis findes i de store byer.

God sammenhæng til den fysiske planlægning.

Reduceret biltrafik i og imellem de store byområder.

Færre trængselsproblemer og deraf afledte miljøeffekter.

Godt supplement til individuel transport uden for de større byer og i områder med mere spredt bosætning.

4.9
Kollektiv trafik

I 2030 oplever regionens brugere den kollektive trafik som sammenhængende og med tætte forbindelse mellem de kommunale og de regionale ruter. Det samlede net sikrer regionens sammenhængskraft og kobling til omverdenen

Regionale ruter, bybusruter, lokalruter og efterspørgselsstyret kørsel skal sammen med togtrafikken fremstå som et samlet net både med hensyn til køreplaner, takster og kundeinformation.

Regionalruter, X-busser, letbane og bybusser skal give hurtige forbindelser imellem og i byerne, især for pendlere og uddannelsessøgende. På lokalruter tilrettelægges betjeningen primært efter behovet for befordring mellem hjem og skole, samt tilbringertrafik til tog, X-busser og regionalruter.

Hurtige og komfortable togforbindelser i regionen og mod Nordjylland, hovedstaden samt Hamborg skal sikres af et opgraderet hovedbanenet. Et moderniseret net af regionale jernbaneforbindelser skal forbinde de banebetjente byer i og uden for regionen med attraktive og direkte forbindelser.

Letbane og miljøvenlige busser skal bidrage til at mindske den trafikskabte miljøbelastning i bymiljøet og globalt.

Udgangspunkt

Den kollektive trafik er sammen med en veludbygget infrastruktur en af forudsætningerne for den regionale udvikling.

Den regionale bustrafik er overvejende præget af pendlertrafik til arbejdspladser og uddannelsessteder. Pendlertrafikken er det helt afgørende grundlag for det regionale kollektive trafiknet. Der bør derfor fortsat være et sammenhængende regionalt net, der betjener disse rejsestrømme, så vidt muligt uden omvejskørsel og skift.

Den kollektive trafik skal drives økonomisk effektivt, med stabil drift og tilrettelagt i overensstemmelse med kundernes ønske om en tilgængelig, hurtig, sikker og komfortabel kollektiv trafik.

Vigtige skridt på vejen

X-busnettet og det øvrige regionale rutenet skal styrkes, så vidt muligt med direkte busbetjening af større arbejdspladsområder og uddannelsessteder.

Nærbanetrafikken i Århus-området skal udbygges som et væsentligt element i den fortsatte udvikling af en moderne storby.

Der skal etableres en skinnebåret kollektiv trafikbetjening i Århus by, hvor letbane kombineres med nærbaner og regionalbaner. I et længere perspektiv skal der arbejdes for en videre udbygning til Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers og Djursland – og endnu længere ud i regionen.

Region Midtjylland, kommunerne og Midttrafik skal samarbejde om at udvikle efterspørgselsstyrede tilbud på trafiksvage strækninger og tidspunkter.

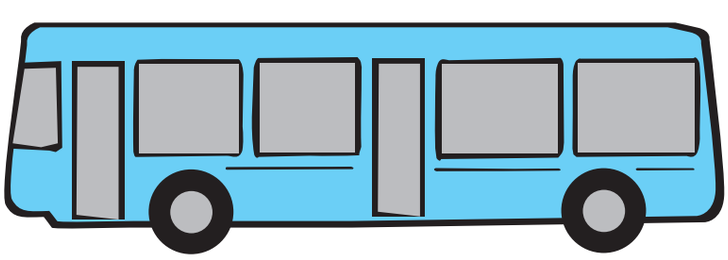
Bussernes miljøbelastning skal reduceres.

Byer og landdistrikter

Der skal være gode kollektive trafiktilbud både i byen og på landet. Tilbuddene afpasses efter områdets befolkningsgrundlag og det faktiske brug.

Globalt perspektiv

Den kollektive trafik i regionen skal sikre let adgang til omverdenen via vejnet, bane, havne og lufthavne.

Hvad kan staten bruge denne regionale udviklingsplan til?

Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region giver et indspil til forståelsen af regionen og de udfordringer, den står overfor. Som input til landsplanlægningen indeholder denne regionale udviklingsplan bl.a. følgende:

- Danmark har brug for en overordnet infrastruktur, der tilgodeser mulighederne for regional udvikling i hele den midtjyske region
- bedre samspil mellem Øresundsregionen og det udvidede østjyske bybånd er en forudsætning for et sammenhængende Danmark
- regionen har erhvervsmæssige styrkepositioner fra kyst til kyst bl.a. inden for miljø og energi, fødevareudvikling, turisme samt møbel og beklædning
- som samarbejdende kulturregion har den midtjyske region ingen yderområder

Hvad kan kommunerne bruge denne regionale udviklingsplan til?

Den regionale udviklingsplan er først og fremmest et dialogværktøj for en bred kreds af aktører, herunder kommunerne.

For kommuner og region er Den regionale udviklingsplan en fælles platform, der beskriver den ønskede fremtidige udvikling fra kyst til kyst. Denne fælles platform kan blandt andet anvendes til anbefalinger over for staten, som det er sket i forbindelse med det fælles indspil til Infrastrukturkommissionen.

I relation til kommunernes strategiske planlægning indeholder denne regionale udviklingsplan en række overordnede pejlemærker bl.a.:

- regionens styrkepositioner skal udnyttes til den fortsatte udvikling af regionen
- byerne skal være katalysatorer for vækst
- den regionale udviklingsindsats tilpasses til de forskellige vilkår i regionens egne
- et stadigt stigende antal unge skal gennemføre ungdomsuddannelser
- regionens borgere skal have mulighed for livslang læring
- fra hele regionen skal der være nem adgang til det europæiske trafiknet
- i 2030 skal mindst halvdelen af energi forbrugt i regionen komme fra vedvarende energikilder
- der skal sikres en fortsat selvforsyning af rent drikkevand

Hvad kan øvrige regionale aktører, erhvervsliv, borgere og interesseorganisationer bruge denne regionale udviklingsplan til?

I Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region formuleres regionsrådets visioner for regionens udvikling. Den er blevet til i et samarbejde med regionale aktører og skal fortsat udvikles i tæt dialog. Et væsentligt bidrag til visionerne er Anna Amalia-processen, hvor flere end 2500 borgere ved 130 tesaloner i 2007 bidrog med idéer til regionens udvikling.
Den regionale udviklingsplan for den midtjyske region kan inspirere til fokuspunkter, handlingsplaner og prioriteringer i alle regionale aktørers planlægning og udviklingsarbejde.
Processen omkring Den regionale udviklingsplan søger fortløbende at skabe sammenhæng mellem bl.a. vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi, lokale og regionale Agenda 21 strategier, regionale strategier inden for eksempelvis uddannelse, kultur og sundhed, landdistriktsprogrammer og andre lokale og regionale strategier.
Idéerne fra Anna Amalia-processen er samlet i en idébank, som kan findes på regionens hjemmeside. Af de i alt knap 1000 idéer er en del videresendt til stat og kommuner. Idébanken indeholder herudover idéer som umiddelbart falder uden for statens, regionens og kommunernes virkefelter, men som kan give inspiration til øvrige aktører.

midt
regionmidtjylland

Regional Udvikling
Skottenborg 26
DK- 8800 Viborg
T: 8728 5000
www.regionmidtjylland.dk